

„Играта на играчките” – празник в детската градина

Златка Димитрова

“Toy story”- festival in kindergarten: The report discusses problems that accompany the integration of children from preschool age to the modern social environment. In theoretical aspect we focuses on the need for a balanced application of traditional and innovative approaches in the process of up bringing and education of youngsters. In operational aspect is proposed approbated model for organization of the festival in kindergarten based on the idea that experienced situations are emotionally-intense field, where the child controlled reproducible structure of everyday life of adults. In the technological aspect is monitored stages inherent in the application of the Educo' methodology/learn by experience/ as an alternative method to work in the kindergarten.

Key words: festival, kindergarten

ВЪВЕДЕНИЕ

Като специфичен вид дейност играта не следва да се приема само като средство за отразяване обществения живот на възрастните, а като дейност, в която детето сътворява “собствения социален статус, нови субективно-значими представи, взаимодействия и взаимоотношения” [4,7,5]. В играта децата овладяват способността за нагледно-схематично моделиране, която е една от най-важните умствени способности, формиращи се в предучилищна възраст. Именно в игровата дейност децата се превръщат в субект на познанието, тъй като в нея те придобиват такива качества като способност за творчество, способност да управляват поведението си, умение да планират, да определят задачи, да действат с другите и да осъществяват контрол над действията си.

Играчките съпътстват децата от най-ранното им развитие. С развитие на технологиите децата все повече заменят играчките с дистанционното на телевизора, с мобилните апарати и компютрите. Все по-трудно се оказва да откриваме баланса между традициите и новаторството в процеса на възпитание и образование на подрастващите. Деградивни са намеренията да се отрича ползата, силата и културния приоритет на традиционното образование и възпитание, а от друга страна също толкова деструктивна е и позицията да се отхвърля прилагането на иновационни педагогически технологии.

Непреходна все още остава ролята на живия контакт при възприемане и осмисляне на човешките ценности чрез досега с изкуството. Изкуството разказва, възпитава, отразява, съхранява, преподава и създава. Досегът с изкуството в детската градина се осъществява чрез участието на децата от предучилищна възраст в заниманията по музикални, изобразителни и конструктивни дейности, пресъздаването на литературни произведения, танци, свободните моменти на игра. Тяхната творческа активност се регистрира и чрез включването им в съвместни празници и развлечения, чиято насоченост най-често е детерминирана от „Тематичен празничен календар” на детската градина, следващ задачите на утвърдената програма за предучилищно образование и възпитание. Като форма на работа, празниците и развлеченията в детската градина, се ръководят от спецификата на интерактивните методи на работа и на практика създават условия за «учене чрез преживяване». Същността на обучението чрез преживяване е обобщена от философа Джон Дюи, който твърди, че “събитията съществуват и без нашата намеса; това, което ни интересува, е тяхното значение. Преживяването се случва, то е неизбежно” [1,2,3].

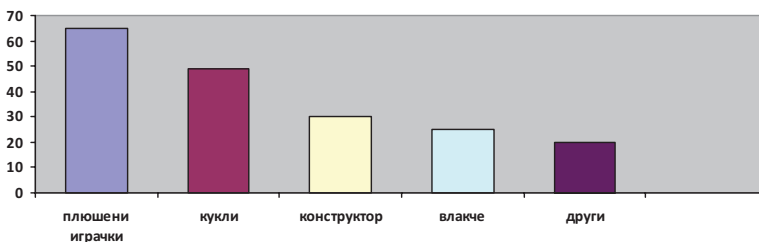
В своята най-чиста форма обучението чрез преживяване е индуктивно - започва от “суровото” преживяване, което се преработва чрез целенасочено усвоени средства, и се превръща в действащо, използваемо знание”. Обучението чрез

преживяване е обучение чрез собствен опит. То е демократично, цялостно и интегриращо, основано на процеса на осмисляне на преживяното.

ИЗЛОЖЕНИЕ

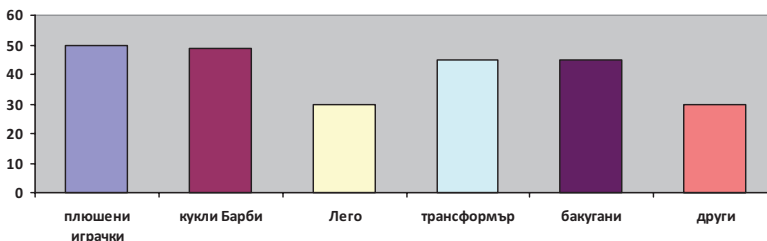
Ние си поставихме за цел да разберем какви са игрите на нашето детство, играчките, които сме използвали и да ги сравним с игрите на децата на новото време и играчките, които те предпочитат в момента. За да си отговорим на тези въпроси проведохме анкета и беседа в някои от водещите детски градини с учители, родители и деца от гр.Бургас.

На въпроса насочен към учителите и родителите какви играчки помнят те от своето детство получихме следните резултати (фиг.1).

Фиг. 1 Отговори на въпроса насочен към учителите и родителите: „Какви играчки помнят те от своето детство?“

След това същият въпрос беше зададен на децата: - Кои са любимите ви играчки?(фиг.2)

Фиг. 2. Отговори на въпроса насочен към децата: „Кои са любимите ви играчки?“

На въпроса, кои са любимите игри, които помните от вашето детство?

Отговорите на учители и родители обединихме в събирателното „Народни подвижни игри“. Това са игрите на нашето детство, които ние играехме не само в детската градина, а в квартала, на улицата, по време на ваканциите. Тук бяха изброени любими игри като „Гоненица“, „Криеница“, „На ластик“, „Бели пеперудки“, „Шарена калинка“, „Кралю порталю“, „Влак“ и др.

Проучвайки изследванията по темата ориентирана към игрите на децата през XXI век интерес за нашето изследване предизвика предложените фактори, определящи игровите прояви от В. Гюрова [1]. Авторката включва следните фактори, които определят избора на игри на съвременните деца:

- Предаването на игров опит за лишеното от братя и сестри дете в съвременното семейство става по изключително нетрадиционен начин;

- Липсата на съседски и роднински игрови обединения за спонтанна групова активност;
- Заместването на природния игров материал от специализирани играчки с мултимедиен характер;
- Масовото навлизане на компютри, видео и електронни игри;
- Организираността на свободното време от образователни институции;
- Консумативността при удовлетворяване потребностите на децата.

Имайки предвид тази действителност, че съвременните деца живеят и се развиват при нови условия, за нас беше интересно да разберем, какви игри играят децата на новото време. На въпроса кои са любимите игри, които играете в момента, децата отговориха, че прекарват по-голямата част от времето за игра в гледане на телевизия, компютри и видеоигри и използването на смартфони на родители, братя и сестри, които допълнително затормозяват развитието на игровите им умения.

Провокирани от идеята, да обединим игрите и играчките от миналото със съвременните интереси на децата, решихме да създадем юбилеен спектакъл с участието на всички деца от детската градина. Авторският екип осъществил неговата реализация, изцяло се придържаше към теорията за учене чрез преживяване.

Основните етапи, през които премина организацията и подготовката на юбилейният спектакъл „Играта на играчките“ (Приложение 1) бяха следните:

- **Намерение** – то беше продиктувано от предизвикателството децата от детската градина да бъдат запознати с игрите и играчките на техните родители, учители, баби и дядовци. Да повишим двигателната активност на децата чрез включването им в народни подвижни игри. Да провокираме в тях изграждането и оживяването на образи на любими за тях играчки – плюшени играчки, балерини, роботи, трансформъри и др. и да ги пресъздадем на сцена. Екипна работа на цялата група за постигане на целите. Приобщаване на родителите в живота на детската градина.

- **Планиране** – през този етап участниците (деца и възрастни) съвместно формулираха идеите за необходимостта от полагане на целенасочени усилия от страна на всички: на индивидуално ниво (аз, моето семейство, моите приятели и близки), на групово (ние, в лицето на държавата и гражданските организации) какви са били игрите и играчките преди време, защо днес прекарваме времето си пред телевизора, компютъра и играем електронни игри, колко е важна двигателната активност за здравето на човека. Да опознаем и да играем повече игри в квартала с нашите приятели и близки.

- **Яснота** – през този етап се изясни тематичната насоченост на сюжетната линия на спектакъла: представяне на специфичните особености на играчките, които решихме да пресъздадем чрез езика на музиката и танца, чрез използването на мимиката и жеста. На децата се предлагаше да си представят, че са любимите си плюшени играчки, роботи, трансформъри, футболисти, мажоретки и др. С неописуем възторг, децата се превъплъщаваха и импровизираха движенията на тези герои от телевизията и играчките. Индивидуалните изпълнения после бяха обсъждани, подбран беше музикалният съпровод, уточнени бяха най-изразителните движения за танците, костюмите на героите – главни и второстепенни и т. н.

- **Ориентация и Обучение** – този етап фокусира вниманието на участниците към използването на тъй наречените „**съучастни изкуства**“, които „разчитат предимно на емоционалната интелигентност и предоставят сигурно пространство, където професионалистите (обучители) – артисти, педагози, художествени ръководители, се срещат с хора-потребители (обучаеми) на

равноправна основа, за да работят заедно” [2; 184]. Този етап превърна самия процес във важен резултат, тъй като:

- ✓ беше уточнен сценария;
- ✓ беше извършен подбор на любими герои;
- ✓ бяха уточнени съответните художествени композиции от песни и мелодии;
- ✓ беше поставена хореографията на сценичното изпълнение.

Представените етапи на работа бяха непрекъснато съпътствани от процесите на наблюдение и преценка, на размисъл и признание. Това позволи цялостната организация да премине под формата на разкриване, на обсъждане на всяка ситуация и нейното обстойно анализиране. Непрекъснатото получаване на обратна връзка позволи на всеки участник в този своеобразен форум да се почувства значим, съпричастен и отговорен към себе си и към другите. Размисълът е друг ключов фактор при откриването и усвояването на знание. Размисълът се използваше и по време на ориентирането, когато всички участници в процеса изследваха своите предубеждения и нагласи, и бе изключително важен за осъзнаването на промяната и израстването на всеки един в резултат на дадено преживяване. Размисълът позволяваше на участниците да преразгледат своите действия и усвоеното знание в контекста на определената тематика и да използват обратна връзка с цел да подсилат или изменят насоката на процеса на нейното пресъздаване. На децата се предлагаха множество структурирани и неструктурирани дейности, подтикващи към размисъл. Използваха се обсъждания в малки групи, насочени върху конкретна тема разговори, разиграване на ситуации. Оценката също беше неделима от желаните резултати на преживяването.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Участието на децата в проведените мероприятия ги постави в ролята на равнопоставен партньор: със собствена позиция, основаваща се на личен опит и едновременно с това провокира персоналната им ангажираност към глобалните проблеми на гражданското общество. Натрупаните конкретни знания се превърнаха в тяхно личностно притежание. Именно тези резултати повлияха върху сценичното представяне на Юбилейния спектакъл – с непосредственост, с детска вяра и наивност да се постигне с лекота атрактивно и въздействащо послание.

Приложение 1

ЮБИЛЕЕН СПЕКТАКЪЛ ПО СЛУЧАЙ 35 ГОДИНИ ОТ ОТКРИВАНЕТО НА ЦДГ 31 "ВЕСЕЛУШКО" ГР.БУРГАС

Сценарий – Златка Димитрова и Златко Ангелов

Хореография Златка Димитрова

Режисьор – Златко Ангелов

Продуцент и художествен директор Йорданка Иванова

В главните роли: ВЕСЕЛУШКО - малък – 5 годишно момче от детската градина
ВЕСЕЛУШКО - възрастен – професионален артист от театъра

Действието се развива в панелен апартамент, в който малкият Веселушко празнува рождения си ден с приятели. На фона на съвременна музика, група деца се смеят, танцуват, разговарят. Но неочаквано на вратата се звъни и недоволен съсед прави забележка на децата, че са много шумни. След като обещават да бъдат по-тихи, децата се връщат на партито, но не след дълго забравят за обещанието и се впускат в игри и забавления. Намусеният съсед отново звъни и предупреждава децата, че са прекалили с с игрите и силната музика. Объркани децата спират музиката и викат на помощ Уенди(от Питър Пан) и нейните помощнички феите. Те решават да помогнат на децата.

1 танц: Звучи приказна музика, на която ФЕИТЕ - момичета от четвърта възрастова група танцуват вълшебен танц около сърдития съсед, с който се опитват да го накарат да се

усмихне и да си спомни детските години и игрите, които е играл. Използвайки магически прашец, феите успяват да върнат усмивката на лицето и детските спомени в съседа. Порасналият Веселушко се присъединява към партито на малкия Веселушко и споделя с децата игрите, на които той е играл на времето, а децата също показват най- новите и интересни занимания, с които те се забавляват.

2 танц: Празника започва с танц на плюшените играчки изпълнен от децата от първа възрастова група, като символ на традиционното, което не трябва да бъде забравено за сметка на иновациите и високите технологии. Плюшените играчки са любими на малки и големи, на сегашните деца и на техните родители.

3 танц: Малкият Веселушко демонстрира най- новата си компютърна игра пред гостите на партито. На фона на електронна музика, излиза на средата на сцената с таблет, ляга на земята и забравя за всички и всичко, докато големият му приятел не го събуди от унеса.

4 танц: Следващият танц е компилация между най- известните народни подвижни музикални игри(изпълняват децата от втора възрастова група), които са били предпочитани от децата в миналото. Игрят „ Миженка”, „Ринги, ринги рае”, „Бели пеперудки”, „Около селото”, „ Влак”.

5 танц: Една от любимите игри на сегашните момчета, а и един от популярните филми е ТРАНСФОРМЪРС. Танц провокиран от самите деца и изпълнен с огромно желание от момчетата от трета възрастова група. На електронна музика децата се трансформират от роботи в лодки, велосипеди, ракети, камиони.

6 танц: Големият Веселушко показва на своите нови приятели танцуваща кукла балерина, която се навива с ключе. На фона на класическа музика момчетата от трета възрастова група танцуват танц на куклите.

7 танц: На финала на празника решихме да завършим с нещо също традиционно и неостаряващо, все още интересно и за малки и за големи като футболната игра. Варианти на футболната игра има и в електронен вид като компютърна игра, и като приложение на телефоните. За да интегрираме новото използвахме и така нашумелите напоследък мажоретки, които съпътстват мачовете на известните спортисти. Танц на ФУТБОЛИСТИТЕ изпълняват момчетата от четвърта възрастова група, а мажоретките – момчетата от четвърта възрастова група. Специален гост на събитието беше акулата Шарки, артист, който със срещите си и разговорите по време на подготовката на спектакъла мотивира малките футболисти да тренират и да се подготвят за танца на сцена, в който и самият той взе участие като съдия.

8 танц:На финала на празника всички играчки се събират на сцената и всички заедно в мир и любов се забавляват по случай рожденият ден на Веселушко.

На сцената влиза торта, свещички, фойерверки, балони, конфети и празника продължава.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Гюрова, В. Педагогически технологии на игрово взаимодействие. – София: Веда-Словена-ЖГ, 2000.
- [2] Дянкoвa, Г., Oбpaзoвaтeлeн тeaтър – мeждyкyлтyрнo oбщyвaнe и пeдaгoгичeскo взиaмoдeйствиe, Пoлiкyлтyрнiстb, дiaлoг i злaгoдa: yкpaїнcькi рeaлiї, в Мeлiтoпoль, Укpaїнa, 2008 г.
- [3] Едюко методика, Обучение чрез преживяване, http://www.educo-bulgaria.org/documents/print_methodsc.htm
- [4] Ивaнoвa, Г., Пeдaгoгичeски тeхнoлoгии в игpaтa. Плoвдив, 2004.

За контакти:

Гл.ас. д-р Златка Александрова Димитрова, Катедра “Методика на обучението”, Факултет „Обществени науки”, Университет “Проф. д-р Асен Златаров” - гр. Бургас, тел.:0888506893, e-mail: dimitrova.zlatka@yahoo.com

Докладът е рецензиран.